

de alb *šumētē* (Cihac, I 270, Pușcariu, *Etym. Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Tiktin, *Dicț rom-germ*), sau de *prăpădenie* (Şăineanu, *Dicț univ*), în sfârșit de *fumedenie* (Pușcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 și Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebuie să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie* *sudum*, *sodóm*. De fapt Barcianu (*Dicț rom-germ*) trimită pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simțit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Şăineanu (*Dicț univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*.

Din *sudum* s'a putut forma **sudumenie*, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie*. **Sudumenie* s'a metatezat în **sumudenie*, devenit *sumedenie* după *prăpădenie*, *rubedenie*.

Sudum și *sodom*, „mulțime mare (mai cu seamă) de oameni” vin din sl. *Sodomū=Sodoma*. Cu înțelesul românesc, *sodom*, se găsește și în rusă (v. Tiktin, s v. *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă.

Formele *sumeténie* și *sudénie* sănt ușor de explicat prin analogia lui *rubédénie=nemoténie* și *rubédénie=rudénié*. *Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*.

E. PETROVICI

V

Aratrum

Se știe că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân subt forma *aratu*. În celealte dialecte ale limbii noastre, până acum, nu s'a putut atestă. Să totuși se pare că s'a păstrat în dialectul daco-român, nu cu înțelesul propriu „plug”, ci desemnând o parte a războiului de țesut, și anume a vatalelor. La Rucăr, bățul, arțarul sau brâglarul vatalelor se numește *jug*¹⁾. De capetele jugului atârnă cele

¹⁾ Atestat și de Pamfile, *Industria casnică*, p. 273, fără să indice regunea din care l-a cules Damé nu-l înregistrează.

două brațe s brățare, bătelă, fălcele, fofele, lopățele, mâinii, mănuși sau speteze, iar la capetele de din jos ale acestora sănt fixate vatalele¹⁾ La Rucăr, brațele vatalelor se numesc *arate* Singularul acestui cuvânt nu l-am auzit, dar întrebând pe țesetoare cum i zice numai la un braț de acesta, după puțină ezitare, mi-a răspuns arată De aici se vede că singularul nu e uzitat

Între bățul vatalelor și jug este oarecare asemănare Putem foarte bine să spunem că bățul seamănă cu cerbicea jugului Dar între brațele vatalelor și plug nu prea vedem vre-o asemănare, cel puțin cu plugul modern Cu toate acestea ținând seama de aceea că partea de care atârnă aratele se numește jug și că de multe ori nu se poate ușor preciza cum de un cuvânt a luat alte accepțiuni, nu e exclus să se fi salvat cuvântul latin *aratrum*, alături de *jugum*, într'un colț de țară Ce privește forma feminină a singularului, câtă vreme ne-am fi așteptat la un singular *arat, avem cazuri destul de dese, când singularul — mai ales dacă se întrebunțează rar — se reface din plural S'a zis deci pentru un braț arată, pluralul fiind feminin

CONSTANTIN LACEA

¹⁾ Cf Damé Încercare de terminologie poporană română București, 1898